

Research Paper

The Impact of Sociological Factors on Domestic Violent Acts against Women in IRAN (Case study: violent women referred to social welfare emergency centers in provinces across the country)

Hosseinabadi, Mahmoud¹, Amirahmadi, Rahmatollah*², Esmaeili, Alireza³,
Naeimi, Mohammad Reza⁴

1 PhD Student of Sociology, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

2- Assistant Professor, Department of Sociology, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

3- Assistant Professor, Department of Sociology, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

4- Assistant Professor, Department of Sociology, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

Received: 2022/04/07

Revised: 2023/02/03

Accepted: 2023/07/18

Use your device to scan and read
the article online

DOI:

10.30495/jzv.2023.30226.3816

Keywords:

Sociological factors, domestic violent acts, Women, Iran.

Abstract

Introduction: Violence against women is considered as a major factor in causing physical, mental and psychological damage to women. The aim is to know the impact of sociological factors on domestic violence on women in Iran.

Methods: The research method is survey. The statistical population was 15,721 victims of violence referred to the social emergency in the country. The sample size was determined 389 violent women, according to Cochran's formula, and were studied by simple random sampling. The data collection tool was a researcher-made questionnaire, while the fish tool was used to collect statistics and information in the archive.

Findings: The findings of the analysis of the country's social emergency statistics show the prevalence of violence in the age groups of 30 to 39 years old. The results of the correlation coefficient show that violence against women is related to social norms and values, social failure, socio-economic base of couples, patriarchal attitudes, social dignity, unemployment, poverty and addiction. The highest correlation is related to the patriarchy variable with a correlation coefficient of 0.561 and the lowest is related to the social status variable with a correlation coefficient of -0.132. Violence against women is mainly influenced by cultural and social structures and especially gender socialization, therefore, changing the attitudes, subcultures, opinions and gender beliefs of the people of the society along with the education and empowerment of women and also improving the structural situation of the society in the economic fields social, cultural, legal and political reasons for preventing, controlling and reducing domestic violence are important.

Citation: Amirahmadi R, Hosseinabadi M, Naeimi M R, Esmaeili A. The Impact of Sociological Factors on Domestic Violent Acts Against Women in IRAN Case Study: Violent Women Referred to Social Welfare Emergency Centers in Provinces Across the Country. *Journal of Women and Society*. 2023; 15 (54): 53-70

*Corresponding Author: Rahmatollah Amirahmadi

Address: Assistant Professor, Department of Sociology, Azadshahr Branch, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran

Phone: 09122074534

Email: amirahmadi569@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Violence against women occurs more or less in all societies, both developed and under developing ones. World Health Organization estimates that, 35% of women have experienced violence by their partners during their lifetime. Violence against women in Iran is estimated from 30 to 80 percent. The increase of individual independence compared to the past, has led the Iranian society to a highly patriarchal and diverse subcultures. In a general summary, the phenomenon of violence against women has close links with the cultural-social structures of societies. In traditional societies, the frequency and severity of violence against women is much higher than in developed and modern societies, and the reason for this difference can be found in the influence and dominance of structures formed based on traditions and their acceptance in private and public spheres. Changing the status and position of women and balancing their power with men, changing values and norms, changing attitudes towards family roles (wife, husband, parents, children, etc.). The Iranian society has pushed the highly patriarchal society with diverse subcultures to a direction where it no longer accepts acts of violence by men and reacts to acts of violence towards itself. One of the signs of this reaction is, the increasing the number of women who have witnessed violence, who go to social emergency centers daily or call the 123 social emergency phone line and get advice about their violence, or stay in the organization's safe houses.

Methods

The method of this research is survey. The statistical population is all violent women who referred to social welfare emergency centers in the provinces of Iran in 2020. According to Cochran's

formula, 389 of them were selected as a sample size and studied randomly. Studying documentary of violent women who referred to social emergency centers for better describing their demographic situation and completing the researcher-made questionnaire was performed. Descriptive statistics were used to describe the data. Kolmogorov-Smirnov test was used to evaluate the normality of the collected data and Pearson correlation and regression coefficients were used for inferential analysis.

Findings

The results of the document study based on the analysis of the statistics show the existence of a higher frequency of acts of violence in the age groups between 30 and 39 years old. The results of social research show that violence against women is influenced by various psychological, social, economic and cultural factors. Factors such as age, income, job, education, spouse's addiction, patriarchal attitudes, unemployment, poverty, values and norms, family breakup, social and psychological failure and socio-economic base of couples are among the most important factors. According to the theory of socialization of gender and culture of violence, the tendency towards patriarchy through socialization and the institutionalization of existing cultural patterns in the society causes the perpetuation of male dominance and submissiveness of women.

Violence against women is mainly formed under the influence of cultural and social structures, and in this way, one of the main factors in the reproduction and continuation of domestic violence is gender socialization, therefore, it is necessary to change the attitudes, subcultures, opinions and gender beliefs of the people in the society. Along with training and

empowering women also improving the structural situation of the society in the economic, social, cultural, legal and political fields, are provided by prevention, control and reduction of domestic violence.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The article is an excerpt from a PHD Thesis. The first author is Assistant Professor and the first supervisor. He is the responsible author; the Second

author is a PHD student the third author is the second supervisor and the fourth author is the dissertation advisor.

Conflicts of interest

This article is taken from the PHD Thesis entitled "The impact of sociological factors on domestic violent acts against women in IRAN (Case study: violent women referred to social welfare emergency centers in provinces across the country)

“(Department of Sociology, Islamic Azad University, Azadshar Branch, Gorgan-Iran). This research is not in conflict with personal or organizational interests.

مقاله پژوهشی

تاثیر عوامل جامعه شناختی بر کنش های خشونت آمیز خانگی علیه زنان (مطالعه موردی زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز اورژانس اجتماعی بهزیستی استانهای سراسر کشور)

محمود حسین آبادی^۱، رحمت اله امیر احمدی^{۲*}، علیرضا اسماعیلی^۳، محمدرضا نعیمی^۴

۱- دانشجوی دکتری جامعه شناسی، گرایش مسائل اجتماعی ایران، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

۲- استادیار گروه جامعه شناسی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران (نویسنده مسئول)

۳- استادیار گروه جامعه شناسی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

۴- استادیار گروه جامعه شناسی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر شناخت تأثیر عوامل جامعه شناختی بر کنش های خشونت آمیز خانگی بر روی زنان است.

روش: روش تحقیق پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش، زنان خشونت دیده مراجعه کننده به اورژانس اجتماعی کشور به تعداد ۱۵۷۲۱ هزار نفر بود. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۳۸۹ نفر تعیین شد و آزمودنی ها به شیوه نمونه گیری تصادفی ساده مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه ای بود که محقق ساخت؛ ضمن این که از ابزار فیش برای جمع آوری آمار و اطلاعات موجود در آرشیو استفاده شد.

یافته ها: یافته های حاصل از تحلیل آمار عملکرد اورژانس اجتماعی کشور، وجود فراوانی اعمال خشونت در گروه های سنی ۳۰ تا ۳۹ سال را نشان می دهد که نتایج ضریب همبستگی نشان می دهد خشونت علیه زنان با هنجارها و ارزش های اجتماعی، ناکامی اجتماعی، پایگاه اقتصادی - اجتماعی زوجین، نگرش های مردسالارانه، منزلت اجتماعی، بیکاری، فقر و اعتیاد رابطه دارد. بیشترین میزان همبستگی مربوط به متغیر مردسالاری با ضریب همبستگی ۰/۵۶۱ و کمترین آن مربوط به متغیر منزلت اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۱۳۲- می باشد. خشونت علیه زنان عمدتاً تحت تأثیر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی و به ویژه جامعه پذیری جنسیتی صورت می گیرد؛ بنابراین تغییر نگرش ها، خرده فرهنگ ها، عقاید و باورهای جنسیتی افراد جامعه در کنار آموزش و توانمندسازی زنان و همچنین بهبود وضعیت ساختاری جامعه در حوزه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، حقوقی و سیاسی موجبات پیشگیری، کنترل و کاهش خشونت های خانگی اهمیت دارد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۱۸

تاریخ داور: ۱۴۰۱/۱۱/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2023.30226.3816

واژه های کلیدی:

عوامل جامعه شناختی، کنش های خشونت آمیز خانگی، زنان، ایران

* نویسنده مسئول: رحمت اله امیر احمدی

نشانی: استادیار گروه جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آزادشهر

تلفن: ۰۹۱۲۲۰۷۴۵۳۴

پست الکترونیکی: amirahmadi569@yahoo.com

مقدمه

خشونت علیه زنان، به عنوان یک مشکل اجتماعی، از رایج‌ترین آسیب‌های اجتماعی و جلوه‌ای از اقتدار مردسالاری در جهان امروز است که در تمام جوامع، طبقات و گروه‌های اجتماعی به چشم می‌خورد. سازمان بهداشت جهانی تخمین می‌زند که امروزه حدود یک سوم زنان ۱۵ ساله یا بالاتر؛ یعنی بیش از ۸۵۰ میلیون نفر در زندگی خود نوعی خشونت جنسی یا جسمی را تجربه می‌کنند. در خصوص وضعیت خشونت خانگی علیه زنان در ایران، دقیق‌ترین نرخ همسرآزاری در کشور مربوط به پیمایش ملی است که نرخ همسرآزاری در ایران را ۶۶ درصد برآورد کرده است (۱). هرچند برخی از مطالعات نشان از آن دارد که ۸۷ درصد از زنان ایرانی تحت تأثیر خشونت قرار می‌گیرند (۲). خشونت علیه زنان که عبارت است از هرگونه رفتار خشن وابسته به جنسیت که آسیب یا احتمال آسیب جسمی، جنسی یا روانی مضر و همراه با رنج زنان را به دنبال دارد، انواع مختلفی دارد که مهمترین آن‌ها عبارتند از خشونت جنسی، جسمی (فیزیکی)، روانی، مالی، اجتماعی، عاطفی و کلامی. اگرچه مشخص کردن سیر تاریخی دقیق برای وقوع خشونت علیه زنان دشوار است به نظر خشونت علیه زنان، انعکاسی از بحران رو به رشد خانواده در جوامع امروزی است. خانواده از نظر اعتبار و اثربخشی، والاترین، مهمترین و عظیم‌ترین نهاد اجتماعی است. خانواده، کانون اصلی رشد و تعالی انسان‌ها و انتقال ارزشهای فرهنگی، اعتقادی و اجتماعی است. خانواده، تنها سرپناه امن برای تک تک افراد آن و به خصوص زنان است. اگر زن در مکانی که به او تعلق دارد مورد آزار قرار گیرد، دچار مشکلات و بیماریهای جسمی (سقطهای غیر ایمن، عوارض حاملگی، سردردهای مزمن) و روانی (اضطراب، افسردگی، اقدام به خودکشی، از دست دادن اعتماد به نفس) می‌شود (۳-۵).

ریشه خشونت علیه زنان، در قانون نانوشته عرف هر جامعه وجود دارد. خشونت در بین زن و شوهرها، به مفهوم نوعی برتری مردان بر زنان است که ریشه در ساختار خانواده دارد و بازتاب ساختارهای وسیع نابرابری جنسی و اقتصادی در تمامی جوامع است؛ به عبارت دیگر، خشونت مردان بر ضد همسرشان، به هیچ وجه تخطی از نظم اجتماعی نیست، بلکه برعکس، تأیید نوع خاصی از نظم اجتماعی و ناشی از این باور اجتماعی - فرهنگی است که زنان کم اهمیت‌تر و کم ارزش‌تر از مردان هستند و با آنان برابر نیستند (۶). براساس نظریه خرده فرهنگ خشونت، در میان مجموعه‌ای از ارزشها، جهت‌گیری‌های متفاوتی نسبت به خشونت وجود دارد که در تفاوت‌های فرهنگی، ارزشها، اعتقادات و هنجارهای مربوط به وضعیت مناسب برای رفتار خشونت‌گرایانه

منعکس می‌شود. در بعضی از وضعیت‌ها پاسخ خشونت‌آمیز یک پاسخ خرده فرهنگ است که در آن خرده فرهنگ، یک پاسخ هنجارمند است (۷). نظریه هماهنگی فرهنگی معتقد است که مردانی که باهمسران خود بدرفتاری دارند در فرهنگی زندگی می‌کنند که در آن حاکمیت مردان بسیار بیشتر از زنان است. از ویژگیهای دیگر این فرهنگ، تأیید پرخاصگری مردان، وجود حاکمیت مردانه و فرمانبرداری زنان است؛ بنابراین در جوامع پدرسالارانه، استفاده از قدرت برای ثبات و برقراری امتیاز مردان دارای مشروعیت است. همه نظریه‌های پدرسالاری، موقعیت زنان را پیامد رابطه قدرت مستقیم میان زنان و مردان می‌انگارند؛ رابطه‌ای که طی آن، مردان که منافع عینی و بنیادی در نظارت، سوء استفاده، انقیاد و سرکوبی زنان دارند و از طریق اعمال ستم جنسی بر زنان، این منافع را برآورده می‌سازند. این الگوی ستمگری، به عمیق‌ترین و فراگیرترین اشکال در سازمان جامعه همراه شده و یک ساختار تسلط بنیادی تشکیل می‌دهد که اغلب پدرسالاری خوانده می‌شود (۸). بر پایه نظریه منابع، خانواده مانند هر نظام یا واحد اجتماعی دیگر، دارای نظامی اقتداری است و هر کس که به منابع مهم خانواده بیش از دیگران دسترسی دارد می‌تواند سایر اعضا را به فعالیت در جهت امیال خود وا دارد (۷). نکته مهمی که این نظریه به آن اشاره می‌کند این است که بر اساس این نظریه، شوهرانی که پایگاه اجتماعی - اقتصادی پایین‌تری در مقایسه با زنانشان دارند، به منابع کمتری دسترسی دارند، پس از خشونت به عنوان منبع متعادل کننده رابطه با همسرانشان سود می‌جویند. نظریه تضاد نیز بر این نکته تأکید دارد که وقتی اعضای خانواده در علایق و منش در نقطه مقابل هم قرار داشته باشند، زمینه تنش و خشونت میان اعضای خانواده فراهم می‌شود. طبعاً مردان به دلیل داشتن قدرت بیشتر، دیگران را مورد خشونت قرار می‌دهند (۲). بر اساس نظریه فرهنگ خشونت، چون در تمامی سطوح جامعه، خشونت به عنوان وسیله‌ای قانونی و مشروع و منطقی برای حل مشکلات پذیرفته شده است، پس این احتمال وجود دارد که مرد برای حل مشکلات در خانه، از خشونت استفاده کرده، همسر خود را مورد آزار قرار دهد؛ از این رو، برای متوقف ساختن همسرآزاری در متغیرهای فرهنگی جامعه، که مشوق خشونت است، تجدید ساختار ضروری است (۹).

بررسی نتیجه‌های حاصل از مطالعات پیشین در جهان و ایران نشان می‌دهد که در بروز خشونت‌های خانگی علیه زنان، عوامل مختلف جامعه‌شناختی نظیر باورهای مردسالارانه، بی‌سوادی و ناآگاهی زنان، اعتیاد، بیکاری و فقر مؤثر هستند، به گونه‌ای که احمد حامد الدوساری^۱ در تحقیقی تحت عنوان تأثیر خشونت داخلی بر زنان سعودی به این نتیجه رسید که پیامدهای

¹ Al Dosari

باشد (۱۶). شریبانی و همکاران به تحلیل جامعه‌شناختی خشونت خانگی علیه زنان و رابطه آن با احساس امنیت در خانه مطالعه موردی زنان ۱۸-۵۴ سال شهر میانه پرداختند. نتایج آنان نشان می‌دهد که از بین انواع خشونت علیه زنان، خشونت‌های عاطفی، کلامی و روانی شایع‌ترین نوع خشونت علیه زنان در این شهر بوده است. متغیر نگرش مردسالارانه با مقدار بتای ۰/۵۰ به طور مستقیم، بیشترین تأثیر را به صورت مستقیم بر خشونت علیه زنان دارد (۱۷). درخشان‌پور و همکاران در مقاله‌ای با عنوان «شیوع خشونت خانگی علیه زنان در بندرعباس»، دو عامل مهم اثرگذار بر خشونت خانگی را سطح تحصیلات و اعتیاد همسر در خانواده عنوان کرده‌اند (۱۸).

در یک جمع بندی کلی، پدیده خشونت علیه زنان، پیوندهای تنگاتنگ با ساختارهای فرهنگی-اجتماعی جوامع دارد. در جوامع سنتی، فراوانی و شدت خشونت علیه زنان بسیار بیشتر از جوامع توسعه یافته و پیشرفته است و دلیل این تفاوت را می‌توان در نفوذ و چیرگی ساختارهای شکل گرفته بر پایه سنت‌ها و پذیرش آنها در عرصه‌های خصوصی و عمومی جستجو کرد؛ به همین دلیل است که به موازات توسعه جوامع، موضوع خشونت‌های خانگی اهمیت زیادی پیدا می‌کند و به عنوان یک آسیب اجتماعی مهم، پیشگیری، کنترل و کاهش آن مد نظر سیاستگذاران، برنامه ریزان و مدیران اجتماعی و فرهنگی قرار می‌گیرد. امروزه در ایران، خشونت خانگی علیه زنان تحت تأثیر عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به مسأله اجتماعی مهمی تبدیل شده است. تغییر موقعیت و جایگاه زنان و موازنه قدرت آن‌ها با مردان، دگرگونی ارزش‌ها و هنجارها، تغییر نگرش نسبت به نقش‌های خانوادگی (زن، شوهر، والدین، فرزندان و ...)، افزایش اشتغال زنان در خارج از خانه، افزایش تحرک اجتماعی به ویژه بر اثر مهاجرت، اهمیت روز افزون به اظهار وجود شخص و تمایل به استقلال و آزادی افراد و تمایل به لذت‌جویی‌های فردی و بسیاری از موارد دیگر، شرایط جدیدی را در کشور فراهم کرده است که نسبت به گذشته ضمن افزایش آگاهی زنان نسبت به حقوق خود و افزایش استقلال فردی نسبت به گذشته، جامعه ایرانی به شدت مردسالار و دارای خرده فرهنگ‌های متنوع را به سوی سوق داده است که دیگر اعمال خشونت از سوی مردان را نمی‌پذیرد و به اعمال خشونت نسبت به خود واکنش نشان می‌دهد. از نشانه‌های این واکنش، تعداد روزافزون زنان خشونت دیده‌ای است که روزانه به مراکز اورژانس اجتماعی مراجعه می‌کنند و یا با خط تلفن ۱۲۳ اورژانس اجتماعی تماس می‌گیرند و نسبت به خشونت‌های وارده مشاوره می‌گیرند و یا در خانه‌های امن سازمان بهزیستی با حکم دستگاه قضایی و با همراهی مددکاران اجتماعی سازمان بهزیستی

خشونت عمیق است و از سلامت و شادی افراد تا تاثیر بر سلامت کل اجتماع توسعه می‌یابد (۱۰). هان سونگ^۱ و همکاران در مقاله‌ای عوامل اجتماعی مؤثر در خشونت علیه زنان در نپال را بررسی کرده‌اند (۱۱). نتایج آنها نشان می‌دهد که بی‌سوادی زنان، وضعیت پایین اقتصادی، سابقه خشونت در خانواده و نبود استقلال در تصمیم‌گیری با خشونت رابطه مستقیم دارد. جهانی جنافرد در پژوهشی تحت عنوان «خشونت خانگی علیه زنان در ایران» ضمن اشاره به جنبه‌های حقوقی خشونت علیه زنان در ایران، به باورهای غالب مردسالاران در جامعه اشاره کرد و خشونت از سوی مردان را نوعی طبیعت مردانه می‌داند و دلایلی همچون عدم اعمال مجازات سخت و نبود حمایت‌های قانونی به زنان خشونت دیده را، از عوامل عدم ابراز از سوی زنان در جامعه ایرانی بر می‌شمارد (۱۲). قاسمی نژاد و همکاران در مطالعه بر روی رابطه بین سبک زندگی زنان و خشونت علیه آنان در شهر الشتر (زنان متأهل ۴۵-۱۵ ساله) نشان دادند که بین متغیرهای زمینه‌ای سطح تحصیلات و وضعیت اشتغال با خشونت علیه زنان رابطه معناداری وجود دارد (۱۳). همچنین سبک زندگی باعث افزایش مشارکت مادی و تولیدی آنان شده و هویت اجتماعی جدیدی به آنان اعطاء کرده که این عوامل باعث می‌شود به مرور زمان، موقعیت و نقش فرودستی آنان کمرنگ شود. نوری و همکاران در مطالعه‌ای تحت عنوان «طراحی الگوی عوامل مؤثر بر خشونت علیه زنان» هشت عامل پزشکی، خانوادگی، فردی، روانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، حقوقی و مصادیق آن‌ها را معادل عوامل مؤثر بر خشونت خانگی علیه زنان تبیین کردند و در قالب الگویی ارائه دادند. در این الگو، عوامل فرهنگی مانند سطح تحصیلات زنان و مردان و میزان برخورداری آنان از انواع سرمایه‌های فرهنگی، مردسالاری، تصور مردمحوری و زن‌محوری در جامعه و خانواده، از عوامل زمینه‌ساز خشونت علیه زنان به شمار می‌رود. پایین بودن سرمایه تحصیلی و فرهنگی زنان نسبت به مردان، آنان را در برابر مردان آسیب پذیر کرده است. افزایش سرمایه تحصیلی و فرهنگی باعث افزایش مهارت‌های زنان در برقراری ارتباط با دیگران و آگاهی از حقوق خود می‌شود (۱۴). سلیمانی، و همکاران در بررسی میزان شیوع خشونت علیه زنان باردار در ایران با عنوان «مطالعه مرور نظام‌مند و فراتحلیل» نشان دادند که شیوع بالای خشونت در دوران بارداری، وابستگی زیادی با سطح تحصیلات و شغل افراد در هر دو جنس دارد که این دو مقوله رابطه تنگاتنگی با سطح فرهنگی اجتماعی جامعه دارند (۱۵). افتخارزاده در پژوهشی تحت عنوان «تجربه زیسته زنان در ازدواج زود هنگام» نشان می‌دهد که ازدواج زود هنگام می‌تواند یک عامل مثبت در بروز خشونت خانگی و ترک تحصیل دختران

¹ Song

نیز از طریق محاسبه آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق انجام شد که تمامی متغیرها با نمره بالاتر از ۰/۷۰، تأیید شدند؛ به علاوه از آزمون نرمالیت کولموگروف اسمیرنوف نیز برای نرمالیت بودن تمامی شاخص‌های اصلی تحقیق استفاده شد که از توزیع نرمالی برخوردار بودند. برای تجزیه و تحلیل بهتر داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک همبستگی و رگرسیون نیز استفاده شد.

در بخش تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده شد. تکنیک‌های توصیف و تحلیل داده‌ها در بخش توصیفی، استفاده از جداول درصد فراوانی و آماره‌هایی چون میانگین و انحراف معیار بود. در این بخش با توجه به اشراف و در اختیار داشتن اطلاعات کامل از زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز اورژانس اجتماعی سراسر کشور، به بررسی اطلاعات حاصل از پرونده‌های بالینی بیش از ۱۵ هزار نفر از زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز اورژانس اجتماعی کشور پرداخته شد. در همین راستا، کلیه فرم‌های پذیرش بالینی مراجعین مورد بررسی قرار گرفت و با بهره‌گیری از جداول توصیفی، داده‌های این فرم‌ها که شامل مطالعات جمعیت‌شناختی (گروه سنی، میزان تحصیلات، مدت زمان ازدواج، شغل، میزان درآمد و ...) زنان خشونت دیده بود مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در بخش آماره‌های استنباطی تحلیل واریانس، تحلیل رگرسیون به منظور تأیید یا رد فرضیه انجام شد. همچنین از رگرسیون چند متغیره برای نشان دادن ارتباط همزمان چند متغیر مستقل با متغیر وابسته استفاده شد؛ به علاوه برای پیش‌بینی عوامل تأثیرگذار بر خشونت علیه زنان، از رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شد.

مقیم می‌شوند. این وضعیت (اعمال خشونت علیه زنان) در شرایط فعلی، به سست شدن پیوندهای خانوادگی، کاهش پایداری خانواده، کم‌توان شدن هنجارها در کنترل و سامان‌بخشی به رفتارها و روابط اعضای خانواده، تضعیف روابط عاطفی میان اعضای خانواده و درهم ریختن نظام سنتی خانواده منتهی شده است. بدیهی است اختلال در کارکرد خانواده و بالاتر از آن فروپاشی نهاد خانواده، جامعه را با معضلات و پیامدهای بسیاری مواجه می‌سازد (۱۹). با عنایت به مطالب فوق، شناخت عوامل جامعه‌شناختی موثر بر خشونت‌های خانگی علیه زنان و واکاوی پیامدهای روانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آن ضرورتی اساسی است که این تحقیق تلاش نموده است تا بخشی از زوایای جامعه‌شناختی این آسیب اجتماعی مهم را نمایان سازد.

روش پژوهش و ابزار پژوهش

روش انجام تحقیق حاضر پیمایش است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز اورژانس اجتماعی به تعداد ۱۵۷۲۱ هزار نفر در سراسر کشور بودند. حجم نمونه بر اساس جدول کوکران تعداد ۳۸۹ نفر تعیین گردید و این افراد به شیوه تصادفی ساده مورد مطالعه قرار گرفتند.

ابزار گردآوری اطلاعات

ابزار گردآوری اطلاعات در بخش مطالعه آرشیو اسناد و مدارک سازمان فیش و در بخش جمع‌آوری اطلاعات از میدان تحقیق، پرسشنامه‌ای محقق تهیه شده بود که روایی صوری آن در قالب توافق داوران (متشکل از اساتید راهنما و مشاور و کارشناسان و پژوهشگران) تأیید شد. سنجش پایایی ابزار تحقیق

بررسی نسبت خشونت علیه زنان به نسبت جمعیت هر استان

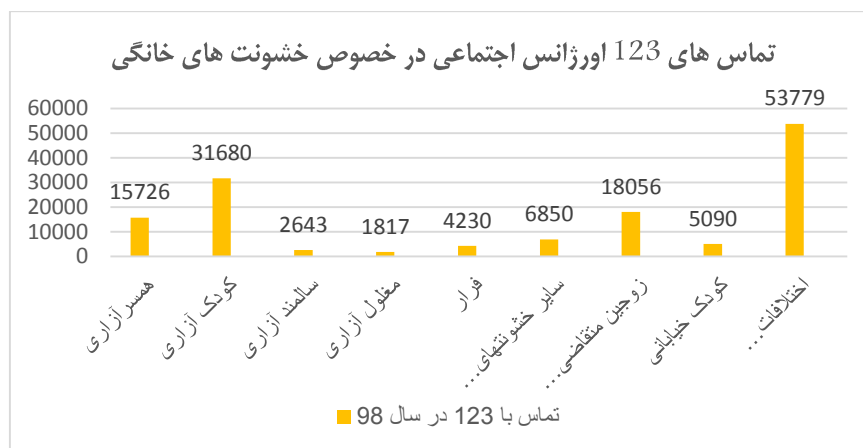
جدول ۱- نسبت خشونت علیه زنان در سال ۱۳۹۸ در هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت استان در تماس با ۱۳۳

رتبه	نسبت	جمعیت	تعداد تماس های مرتبط با خشونت علیه زنان	کل تماس های مرتبط با خط تلفن ۱۳۳	استان
۱	۰,۰۳	۴/۸۵۱/۲۷۴	۱۷۳۴	۲۴۴۹۱	فارس
۲	۰,۰۴	۳/۹۰۹/۶۵۲	۱۵۹۴	۱۱۸۵۴	آذربایجان شرقی
۳	۰,۰۱۸	۶/۴۳۴/۵۰۱	۱۱۹۳	۱۰۳۱۶	خراسان رضوی
۴	۰,۰۸۰	۱۳/۲۶۷/۶۳۷	۱۱۷۶	۳۹۰۷۴	تهران
۵	۰,۰۸۱	۱/۲۷۳/۷۶۱	۱۰۴۰	۱۰۱۶۱	قزوین
۶	۰,۰۴۹	۱/۷۳۸/۲۳۴	۸۶۰	۱۳۲۲۸	همدان
۷	۰,۰۱۰	۷۶۸/۸۹۸	۸۲۳	۷۰۲۷	خراسان جنوبی
۸	۰,۰۱۵	۵/۱۲۰/۸۵۰	۷۹۸	۹۲۳۶	اصفهان
۹	۰,۰۶۷	۱/۱۳۸/۵۳۳	۷۶۳	۴۸۸۵	یزد

۱۰	۰,۰۱۴	۴/۷۱۰/۵۰۹	۶۶۰	۸۸۰۲	خوزستان
۱۱	۰,۰۱۹	۳/۲۸۳/۵۸۲	۶۳۰	۳۴۸۱۰	مازندران
۱۲	۰,۰۱۶	۳/۲۶۵/۲۱۹	۵۲۶	۱۰۲۴۵	آذربایجان غربی
۱۳	۰,۰۱۸	۲/۷۱۲/۴۰۰	۵۰۷	۴۸۲۱	البرز
۱۴	۰,۰۱۵	۳/۱۶۴/۷۱۸	۴۸۳	۱۲۳۷۱	کرمان
۱۵	۰,۰۱۱	۲/۵۳۰/۶۹۶	۲۹۰	۱۲۶۹۴	گیلان
۱۶	۰,۰۲۱	۱/۲۹۲/۲۸۳	۲۸۱	۳۶۸۷	قم
۱۷	۰,۰۲۸	۹۴۷/۷۶۳	۲۶۷	۱۱۹۲	چهارمحال و بختیاری
۱۸	۰,۰۱۹	۱/۲۷۰/۴۲۰	۲۵۳	۶۸۶۲	اردبیل
۱۹	۰,۰۱۱	۱/۸۶۸/۸۱۹	۲۱۲	۳۶۵۶	گلستان
۲۰	۰,۰۱۵	۱/۱۶۳/۴۰۰	۱۸۱	۱۵۲۲	بوشهر
۲۱	۰,۰۱۱	۱/۷۷۶/۴۱۵	۲۰۶	۲۲۲۲	هرمزگان
۲۲	۰,۰۳۰	۵۸۰/۱۵۸	۱۷۸	۳۶۸۲	ایلام
۲۳	۰,۰۲۴	۷۱۳/۰۵۲	۱۷۵	۱۱۲۴	کهگیلویه و بویراحمد
۲۴	۰,۰۱۲	۱/۴۲۹/۴۷۵	۱۷۲	۶۸۳۰	مرکزی
۲۵	۰,۰۷۰	۱/۹۵۲/۴۳۴	۱۴۸	۱۳۸۰۶	کرمانشاه
۲۶	۰,۰۷۰	۱/۷۶۰/۶۴۹	۱۲۶	۴۱۷۸	لرستان
۲۷	۰,۰۸۰	۱/۶۰۳/۰۱۱	۱۳۹	۱۱۶۱	کردستان
۲۸	۰,۰۸۰	۱/۰۵۷/۴۶۱	۸۹	۲۷۱۰	زنجان
۲۹	۰,۰۱۰	۸۶۳/۰۹۲	۸۷	۱۱۵۳	خراسان شمالی
۳۰	۰,۰۳۰	۲/۷۷۵/۰۱۴	۸۵	۷۷۹۲	سیستان و بلوچستان
۳۱	۰,۰۶۰	۷۰۲/۳۶۰	۴۵	۱۹۴۸	سمنان

عيله زنان، سهم قابل توجهی از دليل تماس‌ها با خط ۱۲۳ می باشد.

طبق اطلاعات به دست آمده از بررسی وضعیت تماس‌های گرفته شده با اورژانس اجتماعی، مشخص می شود که خشونت

نمودار ۱- تماس با خط ۱۲۳ اورژانس اجتماعی در سال ۱۳۹۸

رفتارهای خشونت‌آمیز و اختلافات شدید خانوادگی بوده است و مهمترین علت مراجعه را اختلافات و خشونت خانوادگی، کودک‌آزاری و همسرآزاری عنوان کرده‌اند.

از مجموع ۱۵۷۲۱ تماس با خط ۱۲۳ اورژانس اجتماعی، بخش عمده ای از مراجعینی که با این خط در استانهای کشور تماس گرفته‌اند، جهت دریافت مشاوره خانوادگی به خاطر

جدول ۲- وضعیت سن زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز مداخله در بحران

تا ۱۰ سال	۱۱ تا ۱۵	۱۶ تا ۱۹	۲۰ تا ۲۹	۳۰ تا ۳۹	۴۰ تا ۴۴	۴۵ تا ۴۹	۵۰ تا ۵۴	۵۵ تا ۵۹	۶۰ سال	
۰	۲۴	۱۱۹	۵۸۳	۱۰۶۲	۱۵۳۱	۱۴۵۳	۹۳۲	۴۱۶	۷۳	۴۵
۰ درصد	۳۷/۰ درصد	۸۵/۱ درصد	۹ درصد	۵/۱۶ درصد	۸۵/۲۳ درصد	۶۳/۲۲ درصد	۵۲/۱۴ درصد	۴۸/۶ درصد	۸۰/۲ درصد	۱۳/۱ درصد

راهنمایی (۲۷/۸ درصد) و کمترین نیز افراد بی‌سواد بودند (۳/۴ درصد). از لحاظ وضع درآمدی و وضع اشتغال، حدود ۴۰ درصد از شرکت کنندگان بیان داشته‌اند که زیر ۵ میلیون تومان درآمد دارند و ۴۸ درصد نیز بیان داشته‌اند که بیکار هستند. حدود ۵۰ درصد همسران شرکت کننده زیر ۵ تومان درآمد داشته و ۱۳ درصد نیز بیکار می‌باشند. در جدول ذیل میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش گزارش شدند؛ همچنین در این جدول، آماره کشیدگی و چولگی برای متغیرهای پژوهش گزارش شده است. براساس این یافته‌ها باید بیان داشت که داده‌ها دارای توزیع نرمال می‌باشند. از نظر مدت زمان ازدواج، حدود ۳۵ درصد شرکت کنندگان بیان داشته‌اند که زیر ۱۰ سال زندگی مشترک دارند و حدود ۲ درصد نیز بیان داشته‌اند که بالای ۴۰ سال از زندگی مشترک آنها می‌گذرد. از لحاظ وضعیت مسکن، حدود ۸۷ درصد شرکت کنندگان بیان داشته‌اند که دارای مسکن استیجاری هستند و حدود ۱۲ درصد نیز بیان داشته‌اند که در خانه اقوام و پدر و مادرشان زندگی می‌کنند. بررسی اطلاعات قومیتی پاسخگویان نشان می‌دهد که حدود ۴۷ درصد از شرکت کنندگان ترک، ۲۸ درصد فارس، حدود ۱۴ درصد کرد، ۵/۷ درصد عرب، ۳/۶ درصد لر و ۱ درصد بلوچ می‌باشند.

طبق اطلاعات به دست آمده از جدول فوق، مشخص شد که بیشترین آزار و خشونت علیه زنان مربوط به گروه سنی ۳۰-۳۴ سال و ۳۵-۳۹ سال گزارش شده است.

آنچه که اهمیت موضوع خشونت علیه زنان را چند برابر می‌کند، وجود فراوانی اعمال خشونت در گروه‌های سنی بین ۳۰ تا ۳۹ سال است که در واقع این گروه در محدوده‌ی سن باروری قرار می‌گیرند که باعث می‌شود عواقب ناگواری برای فرد و جامعه داشته باشد. این عواقب عبارتند از ناباروری، کاهش بهداشت باروری نظیر سقط خود به خودی جنین، انزوای اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی که به دنبال آن فرار، ترک خانه و اعتیاد را به دنبال خواهند داشت. بررسی وضعیت جمعیت شناختی پاسخگویان نشان می‌دهد که از نظر سنی بیشترین شرکت کنندگان در پژوهش در گستره سنی ۳۵ الی ۴۴ سال بودند؛ همچنین میانگین و انحراف معیار سن شرکت کنندگان برابر با ۳۵/۱۵ (۹/۹۰) گزارش شده است. براساس یافته‌های پژوهش، میانگین و انحراف معیار سن همسران شرکت کننده در پژوهش برابر با ۳۹/۵۹ (۹/۵۸) بوده است. از لحاظ وضع تحصیلات، بالاترین درصد پاسخگویان دارای دیپلم بوده‌اند (۲۳/۷ درصد) و کمترین گروه مربوط به افراد بی‌سواد بوده است (۹/۵ درصد). در میان همسران شرکت کنندگان نیز بیشترین مدرک تحصیلی

جدول ۳- متغیرهای پژوهش براساس میانگین و انحراف معیار

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کشیدگی	چولگی
هنجارها	۶۸/۸۹	۱۴/۴۰	۰/۱۷۶	-۰/۱۰۱
روابط عاطفی	۷۰/۵۲	۸/۹۱	-۰/۳۹۴	۰/۴۵۱
روابط اجتماعی	۴۰/۷۷	۷/۶۰	-۰/۱۷۲	۰/۲۶۵
منزلت اجتماعی	۲۹/۲۷	۴/۳۱	۰/۱۳۹	-۰/۱۹۴
پایگاه اقتصادی و اجتماعی	۴۹/۴۳	۸/۷۷	-۰/۲۴۰	-۰/۲۸۶
گسست خانواده	۵۱/۵۷	۸/۸۴	۰/۲۱۵	-۰/۵۲۷
ناکامی اجتماعی	۴۲/۸۷	۱۰/۷۳	۰/۱۵۷	-۰/۲۳۷
مرد سالاری	۱۹/۵۸	۵/۵۹	۰/۱۴۷	-۱/۰۲۷
اعتیاد	۳۰/۷۵	۱۰/۹۱	-۰/۱۶۷	-۱/۰۵۶
فقر	۶۸/۵۱	۱۴/۶۱	-۰/۲۴۸	-۰/۴۰۲
بیکاری	۶۸/۸۹	۱۴/۴۰	۰/۱۷۶	-۰/۱۰۱
خشونت	۲۶/۳۸	۷/۷۷	-۰/۳۱۲	-۰/۷۱۴

در جدول زیر، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش گزارش شدند. در این جدول آماره کشیدگی و چولگی برای متغیرهای پژوهش گزارش شده است، براساس این یافته باید بیان داشت که داده‌ها دارای توزیع نرمال می‌باشند.

که یک نوع آزمون غیرپارامتری می‌باشد. در صورتی که مقدار آماره ارائه شده توسط این آزمون بیشتر از ۵٪ باشد، فرض صفر آماری مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر مورد بررسی با اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود. در جدول ۴ مقدار آماره K-S برای متغیرهای پژوهش گزارش شده است. در این آزمون مقدار $p > 0/05$ برای آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بیشتر از $P > 0/05$ می‌باشد، در نتیجه می‌توان گفت داده‌ها با اطمینان بالایی نرمال می‌باشند.

از جمله پیش‌شرط‌های به کارگیری تحلیل داده‌ها آن است که داده‌های آماری دارای توزیع نرمال باشند. برای آزمون نرمال بودن، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده می‌شود.

آمار استنباطی

از جمله پیش‌شرط‌های به کارگیری تحلیل داده‌ها آن است که داده‌های آماری دارای توزیع نرمال باشند. برای آزمون نرمال بودن، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده می‌شود.

جدول ۴- آزمون نرمال بودن کولموگروف-اسمیرنوف

متغیر	کولموگروف-اسمیرنوف	sig	شاپیرو و لیک	sig
هنجارها	۰/۴۱۸	۰/۰۶۱	۰/۹۱۹	۰/۰۷۱
روابط عاطفی	۰/۲۵۸	۰/۰۷۱	۰/۸۷۴	۰/۰۶۵
روابط اجتماعی	۰/۳۱۹	۰/۱۲۱	۰/۹۱۸	۰/۱۱۲
منزلت اجتماعی	۰/۶۵۴	۰/۰۹۷	۰/۹۸۴	۰/۱۲۸
پایگاه اقتصادی و اجتماعی	۰/۴۱۲	۰/۰۸۳	۰/۹۳۵	۰/۲۱۹
گسست خانواده	۰/۴۷۸	۰/۱۴۹	۰/۹۴۸	۰/۰۹۶
ناکامی اجتماعی	۰/۶۵۹	۰/۲۳۱	۰/۹۳۸	۰/۰۹۷
مردسالاری	۰/۶۵۱	۰/۱۹۳	۰/۹۴۴	۰/۰۹۳
اعتیاد	۰/۵۲۷	۰/۱۴۲	۰/۹۶۷	۰/۰۹۳
فقر	۰/۶۳۷	۰/۰۹۸	۰/۹۴۳	۰/۰۹۴
بیکاری	۰/۷۹۴	۰/۱۱۲	۰/۹۶۷	۰/۱۱۲
خشونت	۰/۶۹۸	۰/۱۱۷	۰/۹۶۵	۰/۰۸۷

ضریب همبستگی

خشونت علیه زنان دارد، این بدان معنی است که هر قدر این موارد در زندگی زناشویی بیشتر باشد، خشونت کمتر می‌باشد؛ در ضمن باید بیان داشت که تمامی متغیرها با ضریب اطمینان ۰/۰۱- معنی- دار بودند؛ از اینرو فرضیه «نگرش‌های مردسالارانه» بر اعمال خشونت علیه زنان تأثیر دارد تأیید می‌شود؛ همچنین فرضیه «پایگاه اقتصادی-اجتماعی بر اعمال خشونت علیه زنان تأثیر دارد» نیز تأیید می‌گردد.

در جدول همبستگی بین متغیرها نیز گزارش شده است که بیشترین میزان همبستگی با خشونت علیه زنان مربوط به متغیر مردسالاری با ضریب همبستگی ۰/۵۶۱، و کمترین میزان همبستگی با خشونت علیه زنان مربوط به متغیر منزلت اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۱۳۲- می‌باشد. باید اشاره کرد که ضریب همبستگی متغیرهای هنجارها، روابط عاطفی، روابط اجتماعی، منزلت اجتماعی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی همبستگی منفی با

جدول ۵- ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش با خشونت

متغیر	ضریب همبستگی	متغیر	ضریب همبستگی
هنجارها	-۰/۲۱۸**	ناکامی اجتماعی	۰/۴۸۴**
روابط عاطفی	-۰/۲۴۹**	مرد سالاری	۰/۵۶۱**
روابط اجتماعی	-۰/۱۵۳**	اعتیاد	۰/۳۵۳**
منزلت اجتماعی	-۰/۱۳۲**	فقر	۰/۵۰۵**
پایگاه اقتصادی و اجتماعی	-۰/۲۲۵**	بیکاری	۰/۲۰۸**
گسست خانواده	۰/۴۲۴**	-	-

$P < 0/05$ *

$P > 0/05$ *

رگرسیون

برای پیش‌بینی عوامل تأثیرگذار بر خشونت علیه زنان، از رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شده است که نتایج آن در جدول‌های زیر گزارش شده‌اند.

جدول ۶- ضریب همبستگی چندگانه (ضریب رگرسیون) برای پیش‌بینی خشونت

مدل	R	R ²	R ² تعدیل شده	خطای معیار برآورد
۱	۰/۵۶۶	۰/۳۲۱	۰/۳۱۹	۶/۴۱
۲	۰/۶۴۷	۰/۴۱۹	۰/۴۱۶	۵/۹۳
۳	۰/۶۹۶	۰/۴۸۴	۰/۴۸۰	۵/۶۰
۴	۰/۷۲۵	۰/۵۲۵	۰/۵۲۰	۵/۳۸
۵	۰/۷۳۶	۰/۵۴۱	۰/۵۳۵	۵/۲۹
۶	۰/۷۴۳	۰/۵۵۲	۰/۵۴۴	۵/۲۴
۷	۰/۷۴۸	۰/۵۵۹	۰/۵۵۱	۵/۲۰

در جدول ۶ مقادیر R، R² و R² تعدیل شده مشاهده می‌شود. در این جدول، مقدار R² تعدیل شده بسیار مهم بوده و میزان برازندگی مدل را نشان می‌دهد. مقدار این ضریب، بین صفر تا یک می‌باشد که هر چه به یک نزدیکتر شود، دقت بیشتر مدل را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در مدل اول مقدار R² تعدیل شده در معادله با حضور مردسالاری در معادله برابر با ۳۱ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۳۱ درصد تغییرات

مدل ۱: مرد سالاری؛ مدل ۲: مردسالاری؛ بیکاری مدل ۳: مردسالاری، بیکاری، هنجارها؛ مدل ۴: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی مدل ۵: مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده؛ مدل ۶: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد؛ مدل ۷: مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد و روابط عاطفی

مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد و روابط اجتماعی در معادله برابر با ۵۵ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۵۵ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد و روابط اجتماعی وابسته است؛ پس فرضیه تأثیر نگرش های مردسالارانه، اعتیاد، بیکاری، ناکامی اجتماعی، ارزش‌ها و هنجارها بر اعمال خشونت تأیید می‌گردد.

مدل ۱: مرد سالاری؛ مدل ۲: مردسالاری، بیکاری؛ مدل ۳: مرد سالاری، بیکاری، هنجارها؛ مدل ۴: مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی؛ مدل ۵: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده؛ مدل ۶: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده؛ مدل ۷: مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد و روابط عاطفی.

در جدول ۷ مقدار ANOVA گزارش شده که مقدار آن، اعتبار آماری مدل را ارزیابی می‌کند. با توجه به اینکه سطح معناداری در این جدول کمتر از سطح معناداری ملاک (۰/۰۰۱) می‌باشد، می‌توان تأثیر متغیر پیش بین در متغیر ملاک را از لحاظ آماری پذیرفت؛ از آنجا که مقدار ضریب رگرسیون معنادار می‌باشد، می‌توان به وسیله جدول ضرایب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده، میزان اهمیت و معناداری متغیر پیش‌بین در تعیین متغیر ملاک را مشخص نمود.

خشونت علیه زنان به متغیر مردسالاری وابسته است. در مدل دوم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور مردسالاری و بیکاری در معادله برابر با ۴۱ درصد است که نشان می‌دهد ۴۱ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مردسالاری و بیکاری وابسته است. در مدل سوم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور مردسالاری، بیکاری و هنجارها در معادله برابر با ۴۸ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۴۸ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مردسالاری، بیکاری و هنجارها وابسته است. در مدل چهارم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور مرد سالاری، بیکاری، هنجارها و ناکامی اجتماعی در معادله برابر با ۵۲ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۵۲ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مرد سالاری، بیکاری، هنجارها و ناکامی اجتماعی وابسته است. در مدل پنجم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی و گسست خانواده در معادله برابر با ۵۳ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۵۳ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی و گسست خانواده وابسته است. در مدل ششم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده و اعتیاد در معادله برابر با ۵۴ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد ۵۴ درصد تغییرات خشونت علیه زنان به متغیر مرد سالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده و اعتیاد وابسته است. در نهایت در مدل هفتم، مقدار R^2 تعدیل شده در معادله با حضور

جدول ۷- تحلیل واریانس نمرات خشونت بر متغیر پیش بین

مدل	شاخص آماری	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معناداری (P)
مدل ۱	رگرسیون باقیمانده	۷۲۱۸/۲۸۹	۱	۷۲۱۸/۲۸۹		
	مجموع	۱۵۲۹۵/۰۰۵	۳۷۲	۴۱/۱۱۶	۱۷۵/۵۶۱	۰/۰۰۰
مدل ۲	رگرسیون باقیمانده	۹۴۳۵/۱۶۱	۲	۴۷۱۷/۵۸۰		
	مجموع	۱۳۰۷۸/۱۳۳	۳۷۱	۳۱/۲۵۱	۱۳۳/۸۲۸	۰/۰۰۰
مدل ۳	رگرسیون باقیمانده	۱۰۹۰۰/۰۷۳	۳	۳۶۳۳/۳۵۸		
	مجموع	۱۱۶۱۳/۲۲۲	۳۷۰	۳۱/۳۸۷	۱۱۵/۷۶۰	۰/۰۰۰
مدل ۴	رگرسیون باقیمانده	۱۱۸۲۹/۹۹۲	۴	۲۹۵۷/۴۹۸		
	مجموع	۱۰۶۸۳/۳۰۲	۳۶۹	۲۸/۹۵۲	۱۰۲/۱۵۲	۰/۰۰۰
مدل ۵	رگرسیون باقیمانده	۱۲۱۸۱/۳۹۸	۵	۲۴۳۶/۲۷۸		
	مجموع	۱۰۳۳۱/۹۰۵	۳۶۸	۲۸/۰۷۶	۸۶/۷۷۵	۰/۰۰۰

		۲۰۷۰/۳۸۰	۶	۱۲۴۲۲/۲۲۷	رگرسیون	
۰/۰۰۰	۸۶/۲۹۸	۲۸/۰۷۶	۳۶۷	۱۰۰۹۱/۰۱۷	باقیمانده	مدل ۶
			۳۷۳	۲۲۵۱۳/۲۹۴	مجموع	
		۱۷۹۸/۴۴۴	۷	۱۲۵۸۹/۱۰۵	رگرسیون	مدل ۷
۰/۰۰۰	۶۶/۳۲۶	۲۷/۱۱۵	۳۶۶	۹۹۲۴/۱۸۹	باقیمانده	
			۳۷۳	۲۲۵۱۳/۲۹۴	مجموع	

جدول ۸- ضرایب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده در پیش بینی خشونت

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد نشده		متغیر	مدل
		استاندارد شده	خطای استاندارد		
		Beta	B		
۰/۰۰	۹/۰۶۸		۱/۲۰۳	(Constant)	مدل ۱
۰/۰۰	۱۳/۲۵۰	۰/۵۶۶	۰/۰۵۹	مردسالاری	
۰/۱۶۸	۱/۳۸۳		۱/۵۶۷	(Constant)	
۰/۰۰	۱۰/۰۸۳	۰/۴۳۳	۰/۰۶۰	مردسالاری	مدل ۲
۰/۰۰	۷/۹۳۰	۰/۳۴۱	۰/۰۲۳	بیکاری	
۰/۰۰	۵/۶۳۱		۱/۹۷۸	(Constant)	
۰/۰۰	۱۰/۸۷۴	۰/۴۴۱	۰/۰۵۶	مردسالاری	مدل ۳
۰/۰۰	۸/۶۰۸	۰/۳۴۹	۰/۰۲۱	بیکاری	
۰/۰۰	-۶/۸۳۲	-۰/۲۵۵	۰/۰۲۰	هنجارها	
۰/۰۰	۳/۵۹۵		۲/۰۱۹	(Constant)	
۰/۰۰	۹/۱۱۲	۰/۳۷۲	۰/۰۵۷	مردسالاری	
۰/۰۰	۷/۳۱۰	۰/۲۹۴	۰/۰۲۱	بیکاری	مدل ۴
۰/۰۰	-۶/۳۲۳	-۰/۲۲۹	۰/۰۲۰	هنجارها	
۰/۰۰	۵/۶۶۷	۰/۲۱۹	۰/۰۲۹	ناکامی اجتماعی	
۰/۱۵۱	۱/۴۳۹		۲/۲۸۳	(Constant)	
۰/۰۰	۷/۲۰۶	۰/۳۱۳	۰/۰۶۰	مردسالاری	
۰/۰۰	۷/۸۳۵	۰/۳۱۳	۰/۰۲۱	بیکاری	مدل ۵
۰/۰۰	-۶/۷۲۰	-۰/۲۴۱	۰/۰۱۹	هنجارها	
۰/۰۰	۳/۸۵۷	۰/۱۶۸	۰/۰۳۱	ناکامی اجتماعی	
۰/۰۰	۵/۵۳۸	۰/۱۵۶	۰/۰۳۹	گسست خانواده	
۰/۶۳۹	۰/۴۶۹		۲/۳۷۶	(Constant)	
۰/۰۰	۷/۳۹۱	۰/۳۱۸	۰/۰۶۰	مردسالاری	
۰/۰۰	۷/۷۵۵	۰/۳۰۷	۰/۰۲۱	بیکاری	
۰/۰۰	-۵/۳۲۹	-۰/۲۰۲	۰/۰۲۰	هنجارها	مدل ۶
۰/۰۰۱	۳/۳۴۹	۰/۱۴۶	۰/۰۳۲	ناکامی اجتماعی	
۰/۰۰۳	۲/۹۶۴	۰/۱۳۲	۰/۰۳۹	گسست خانواده	
۰/۰۰۳	۲/۶۹۰	۰/۱۱۸	۰/۰۲۸	اعتیاد	
۰/۰۸۹	۱/۷۰۳		۲/۷۷۱	(Constant)	
۰/۰۰	۷/۷۴۲	۰/۳۳۵	۰/۰۶۰	مردسالاری	
۰/۰۰	۷/۱۵۳	۰/۲۸۷	۰/۰۲۱	بیکاری	
۰/۰۰	-۳/۹۰۵	-۰/۱۶۰	۰/۲۲	هنجارها	

مدل ۷	ناکامی اجتماعی	۰/۱۱۹	۰/۰۳۲	۰/۱۶۴	۳/۷۳۷	۰/۰۰
	گسست خانواده	۰/۱۳۲	۰/۰۳۹	۰/۱۵۰	۳/۳۴۷	۰/۰۰۱
	اعتیاد	۰/۰۸۵	۰/۰۲۸	۰/۱۲۰	۳/۰۴۵	۰/۰۰۲
	روابط عاطفی	۰/۰۸۹	۰/۰۳۶	-۰/۱۰۳	-۲/۴۸۰	۰/۰۱۴

۰/۱۶۸، متغیر گسست خانواده یا ضریب بتای ۰/۱۵۶ خوشونت علیه زنان را پیش‌بینی می‌کنند. براساس این مدل، مشاهده می‌شود با اضافه شدن متغیر گسست خانواده، میزان خوشونت علیه زنان افزایش می‌یابد. در مدل ششم، علاوه بر متغیرهای مردسالاری ضریب بتای ۰/۳۱۸، بیکاری ضریب بتای ۰/۳۰۷، هنجارهای اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۰۲-، متغیر ناکامی اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۴۶ و متغیر گسست خانواده با ضریب بتای ۰/۱۳۲، متغیر اعتیاد یا ضریب بتای ۰/۱۱۸ خوشونت علیه زنان را پیش‌بینی می‌کنند. براساس این مدل، مشاهده می‌شود با اضافه شدن متغیر اعتیاد، میزان خوشونت علیه زنان افزایش می‌یابد. بالاخره در مدل هفتم، علاوه بر متغیرهای مردسالاری ضریب بتای ۰/۳۳۵، بیکاری ضریب بتای ۰/۲۸۷، هنجارهای اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۶۰-، متغیر ناکامی اجتماعی با ضریب بتای ۰/۱۶۴، متغیر گسست خانواده با ضریب بتای ۰/۱۵۰ و متغیر اعتیاد با ضریب بتای ۰/۱۲۰، متغیر روابط عاطفی با ضریب بتای ۰/۱۰۳- خوشونت علیه زنان را پیش‌بینی می‌کنند. براساس این مدل، مشاهده می‌شود با اضافه شدن متغیر روابط عاطفی، میزان خوشونت علیه زنان کاهش یافته است، چرا که این ضریب منفی می‌باشد؛ یعنی با افزایش و تقویت روابط عاطفی در خانواده، میزان خوشونت علیه زنان کاهش می‌یابد. بر این اساس فرضیه تأثیر اعتیاد، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، روابط عاطفی، پایگاه اقتصادی - اجتماعی، ارزش‌ها و هنجارها و اعتیاد بر اعمال خوشونت علیه زنان تأیید می‌گردد.

بحث و نتیجه گیری

اعمال خوشونت علیه زنان در خانواده، پدیده‌ای است که در عموم جوامع، طبقات و گروه‌های اجتماعی دیده می‌شود و هم از جهت عوامل ایجاد و تشدید کننده و هم از حیث پیامدهای گوناگون آن، که به صورت آسیب‌های اجتماعی نمایان می‌شود، قابل پژوهش است. نتایج تحقیقات اجتماعی نشان می‌دهند که خوشونت علیه زنان، تحت تأثیر عوامل مختلف روانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. سن، درآمد، شغل، تحصیلات، اعتیاد همسر، نگرش‌های مردسالاری، بیکاری، فقر، ارزش‌ها و هنجارها، گسست خانواده، ناکامی اجتماعی و روانی و پایگاه

مدل ۱: مردسالاری؛ مدل ۲: مردسالاری، بیکاری؛ مدل ۳: مردسالاری، بیکاری؛ هنجارها؛ مدل ۴: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی؛ مدل ۵: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده؛ مدل ۶: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد؛ مدل ۷: مردسالاری، بیکاری، هنجارها، ناکامی اجتماعی، گسست خانواده، اعتیاد و روابط عاطفی.

براساس ارقام مندرج در جدول ۸؛ در مدل اول، متغیر مردسالاری با ضریب بتا (۰/۵۶۶) می‌تواند خوشونت علیه زنان پیش‌بینی کند. چنانچه مشاهده می‌شود، این ضریب مثبت است؛ بنابراین می‌توان گفت که تغییری به اندازه یک انحراف معیار در متغیر مردسالاری موجب ۰/۵۶ انحراف معیار تغییر در میزان نمرات خوشونت علیه زنان می‌شود. این بدان معنی است که اگر مردسالاری در خانواده بیشتر شود، خوشونت علیه زنان بیشتر خواهد شد. در مدل دوم، همراه با متغیر مردسالاری با ضریب بتا (۰/۴۳۳)، متغیر بیکاری نیز با ضریب بتا (۰/۳۴۱)، می‌تواند خوشونت علیه زنان پیش‌بینی کند. در این مدل دو متغیر مردسالاری و بیکاری دارای ضریب بتا مثبت می‌باشند، این امر نشان می‌دهد چنانچه مردسالاری و بیکاری افزایش یابد، خوشونت علیه زنان نیز افزایش می‌یابد. در مدل سوم، همراه با متغیر مردسالاری با ضریب بتای ۰/۴۴۱ و متغیر بیکاری با ضریب بتای ۰/۳۴۹، متغیر هنجارهای اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۵۵- خوشونت علیه زنان را پیش‌بینی می‌کنند. آنگونه که در این مدل مشاهده می‌شود، متغیر هنجارهای اجتماعی ضریب منفی دارد و این مسأله نشان می‌دهد اگر میزان هنجارها و ارزش‌های اجتماعی در خانواده بالا باشد، میزان خوشونت علیه زنان کاهش می‌یابد. در مدل چهارم، علاوه بر متغیرهای مردسالاری ضریب بتای ۰/۳۷۲، بیکاری با ضریب بتای ۰/۲۹۴ و هنجارهای اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۲۹- متغیر ناکامی اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۱۹، متغیر خوشونت علیه زنان را پیش‌بینی می‌کنند. براساس این مدل، مشاهده می‌شود با اضافه شدن متغیر ناکامی اجتماعی، میزان خوشونت علیه زنان افزایش می‌یابد. در مدل پنجم، علاوه بر متغیرهای مردسالاری با ضریب بتای ۰/۳۱۳، بیکاری ضریب بتای ۰/۳۱۳، هنجارهای اجتماعی با ضریب بتای ۰/۲۴۱- و متغیر ناکامی اجتماعی با ضریب بتای

خشونت با تحقیقات زمانی مقدم و همکاران (۲۰)، طالب پور (۱) و کلمندی (۲۱)، توافق دارند. در زمینه آسیب‌پذیری اقتصادی زنان خشونت دیده، قزوینه و همکاران (۱۳۹۷) (۲۲) به بیکاری و درآمد کم و نقش آن در خشونت و اسلابرت (۲۳) به درآمد کم که سبب آسیب‌پذیری بیشتر زنان در مقابل خشونت می‌شود، اشاره کرده‌اند که این نتایج نیز با نتایج به دست آمده در این تحقیق توافق دارند؛ از طرف دیگر زنان، به دلایلی همچون مواجه شدن با پیامدهایی از قبیل برخورد منفعلانه با شرایط و پذیرش آن به عنوان بخشی از واقعیت زندگی اجتماعی (درماندگی آموخته شده) به دلیل ترس در مواجهه شدن با دستگاه قضایی و سیستم قانونی کشور و نداشتن حمایت‌های اجتماعی-خانوادگی و عدم آشنایی از روند و فرآیند حمایت‌طلبی از سیستم‌های حمایتی و مشاوره دستگاه‌های متولی، بالاخص سازمان بهزیستی و یا با عدم ثبات مالی در آینده مواجهه می‌شوند که این عوامل می‌توانند در امر گزارش به مراجع و پیگیری و ارائه راهکار حل مشکل خلل وارد نمایند و مشکل خشونت همچنان در بطن خانواده ادامه داشته باشد. این موضوع با مطالعه اسلابرت ۱ (۲۳) که توافق داد که در آن طی مصاحبه عمیق نیمه‌ساختار یافته با ۲۰ زن خشونت دیده تحت عنوان «کشف و توصیف تجارب زنان با درآمد پایین» به این نتیجه رسید که زنان با درآمد کم در برابر خشونت خانگی به طور خاص آسیب‌پذیرتر هستند و فقر، انتخاب‌ها و منابع زنان را محدود می‌کند. همچنین طبق مطالعه جردن و بنداری (۲۴) که تجربه زیسته زنان آسیای جنوبی از خشونت خانگی در آمریکا را طی مصاحبه تلفنی عمیق با ۲۰ زن خشونت دیده آسیای جنوبی در آمریکا انجام داده بودند، نشان داد که حمایت رسمی و غیر رسمی از زنان خشونت دیده می‌تواند در کاهش خشونت و کمک به زنان آسیب دیده مؤثر باشد؛ همچنین با تحقیق انجام شده توسط کلمندی (۲۱) با عنوان «تجارب زنان آزاردیده و فهمشان از خشونت در کوزوو» با که استفاده از نظریه داده بنیاد و مصاحبه عمیق با ۵۰ زن قربانی خشونت خانگی انجام شد به این نتیجه رسیدند که فقر، فرهنگ پدرسالاری، نقش‌های جنسیت تعریف شده و کمبود برنامه‌هایی برای زنان قربانی خشونت و رهاکردن این زنان، سبب آسیب‌پذیری بیشتر آنان در خشونت خانگی می‌شود، همخوانی دارد.

نتایج یافته‌های حاصل از مطالعه اسنادی مبتنی بر تحلیل آمار واصله از عملکرد مراکز اورژانس اجتماعی سراسر کشور، وجود فراوانی بیشتر اعمال خشونت در گروه‌های سنی بین ۳۰ تا ۳۹ سال را نشان می‌دهد. این موضوع با تحقیق بگرضایی و همکاران (۲۵) با موضوع «پدیده خشونت شوهران از دید زنان

اقتصادی-اجتماعی زوجین از جمله مهم‌ترین این عوامل هستند. بر اساس نظریه جامعه‌پذیری جنسیت و فرهنگ خشونت، گرایش به مردسالاری از طریق جامعه‌پذیری و نهادینه شدن الگوهای فرهنگی موجود در جامعه، باعث دائمی شدن سلطه مرد و مطیع بودن زن می‌شود. نظریه منابع، ریشه خشونت علیه زنان را در منابع اقتصادی در دسترس مردان و همچنین در اختیار داشتن شغل و تحصیلات افراد جستجو می‌کند که نتایج پژوهش حاضر نیز این امر را تأیید می‌کند. نظریه تضاد، ریشه خشونت را در تضاد منافع می‌داند و مردان در این مواقع، به واسطه داشتن قدرت، بیشتر دیگران را تحت خشونت قرار می‌دهند. نتیجه تحقیق به نوعی نظریه تضاد را تأیید می‌کند، بدین معنا که مردان در زمان بیکاری دچار تضاد منافع می‌شوند و به دلیل سرزنش شدن توسط همسران، تلاش می‌کنند سلطه خود را از طریق اعمال خشونت همچنان حفظ کنند.

در خصوص تأثیر عوامل جامعه‌شناختی مؤثر بر خشونت علیه زنان، یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهند که عواملی چون مردسالاری، بیکاری، اعتیاد، نابسامانی خانواده و ... همبستگی بالایی با اعمال خشونت دارند. بیشترین میزان همبستگی با خشونت علیه زنان مربوط به متغیر مردسالاری با ضریب همبستگی ۰/۵۶۱ و کمترین میزان همبستگی با خشونت علیه زنان، مربوط به متغیر منزلت اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۱۳۲- می‌باشد؛ بر این اساس، هرچه مرد سالاری در بین خانواده بیشتر باشد، خشونت علیه زنان نیز بیشتر است. علاوه بر متغیر مردسالاری، خشونت علیه زنان را می‌توان با متغیرهای بیکاری، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و ناکامی اجتماعی و گسست خانواده تبیین کرد، به گونه‌ای که با اضافه شدن متغیر گسست خانواده، میزان خشونت علیه زنان افزایش می‌یابد؛ همچنین با اضافه شدن متغیر اعتیاد، میزان خشونت علیه زنان نیز افزایش می‌یابد. یافته‌ها نشان می‌دهند با اضافه شدن متغیر روابط عاطفی، میزان خشونت علیه زنان کاهش می‌یابد؛ یعنی با افزایش و تقویت روابط عاطفی در خانواده، میزان خشونت علیه زنان کاهش می‌یابد. بر اساس نتایج حاصل از محاسبه ضریب همبستگی، متغیرهای هنجارها، روابط عاطفی، روابط اجتماعی، منزلت اجتماعی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی با خشونت علیه همبستگی منفی زنان دارند، این بدان معنی است که هر چقدر این موارد در زندگی زناشویی بیشتر باشد، خشونت علیه زنان کمتر می‌باشد. در ضمن باید بیان داشت که تمامی متغیرها با ضریب اطمینان ۰/۰۱ معنی دار بودند، اما با اضافه شدن متغیر ناکامی اجتماعی، میزان خشونت علیه زنان افزایش می‌یابد. نتایج این تحقیق در زمینه نگرش مردسالاری در شکل‌گیری

و کاهش خشونت‌های خانگی فراهم آورد. بدون شک ارتقای فرهنگی جامعه و باور به توانایی زنان در اداره جامعه در کنار مردان شرایط را برای ارتقای جایگاه اجتماعی زنان فراهم می‌آورد و از این طریق با بهبود حمایت‌های اجتماعی باعث کاهش خشونت علیه آن‌ها می‌شود؛ البته انجام اقدامات مداخله ای مناسب از طریق سازمان‌ها و دستگاه‌های مسئول از جمله قوه قضائیه، نیروی انتظامی، وزارت تعاون، کار و رفاه و اجتماعی و سازمان بهزیستی می‌تواند در کاهش خشونت علیه زنان بسیار مفید باشد.

با این وجود، به نظر می‌رسد که ساختار جامعه، تاکنون عملکرد کارآمدی در این زمینه نداشته است. ابهام در تعریف حقوقی خشونت خانگی، تبعیض آمیز بودن قوانین مربوط به زن، خانواده و خشونت، دشواری اثبات خشونت در حریم خصوصی خانواده و طولانی بودن فرآیند دادرسی، آموزش ندیدن نیروهای پلیس در این زمینه و نا آگاهی زنان در زمینه مهارت‌های حل مسئله و نبود مهارت‌های حل تعارضات خانوادگی و همچنین نداشتن مهارت گفت و گو و عدم مهارت کنترل خشم، خشونت را افزایش می‌دهد.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پایان‌نامه مقطع دکترا است. نویسنده اول؛ استادیار گروه جامعه‌شناسی و نویسنده مسئول و استاد راهنما است. نویسنده دوم؛ دانشجوی دکتری رشته جامعه‌شناسی گرایش مسائل اجتماعی ایران، نویسنده سوم استادیار گروه جامعه‌شناسی و استاد مشاور و نویسنده چهارم استادیار گروه جامعه‌شناسی و استاد راهنمای دوم پایان‌نامه می‌باشند.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه دکترا تحت عنوان «تأثیر عوامل جامعه‌شناختی بر کنش‌های خشونت‌آمیز خانگی علیه زنان (مطالعه موردی زنان خشونت دیده مراجعه کننده به مراکز اورژانس اجتماعی بهزیستی استانهای سراسر کشور)» در گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزدشهر، استان گلستان است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

خشونت دیده شهر ایلام» که با استفاده از نظریه داده بنیاد از طریق مصاحبه با ۳۵ زن مراجعه کننده به مرکز اورژانس اجتماعی شهر ایلام انجام داده بودند مطابقت دارد. در این تحقیق، بیشترین میزان خشونت بین زنان ۳۰ تا ۴۰ ساله است و خشونت روانی-عاطفی بیش از سایر اشکال خشونت دیده می‌شود. نتایج بررسی‌ها در جدول آمار مراکز اورژانس اجتماعی نشان می‌دهد که عوامل زمینه‌ای در کنار عوامل علی از قبیل بی سوادی، نداشتن مهارت یا ضعف مهارت‌های ارتباطی زوجین و نداشتن تفاهم و نبود روابط گفتمانی در اعمال خشونت علیه زنان تأثیر دارد که این نتایج، با نتایج حاصله از تحقیقات احمدی و اختیاری (۲۶)، سالاری فر (۲۷)، آزاده منصور و دهقان‌فرد (۲۸) حجازی و همکاران (۲۹)، ملکی و نژادسبزی (۳۰)، معظمی (۳۱) و عارفی (۳۲)، همخوانی دارد. نتایج حاصل از اطلاعات واصله از عملکرد مراکز اورژانس اجتماعی نشان دهنده مطابقت این نتایج در بخش تأثیر فقر معیشتی، عدم اشتغال و درآمد مستقل زنان، بیکاری و وضعیت اشتغال مردان و میزان کسب درآمد مردان، انجام انحصاری امور اجتماعی و اقتصادی توسط مردان با نتایج تحقیقات به عمل آمده توسط عاطف وحید و همکاران (۳۳)، سالاری فر (۲۷)، عباس‌زاده و همکاران (۳۴)، صابریان و همکاران (۳۵) و معظمی (۳۱) دارد. در خصوص دلیل اقدام به آزار در مراجعین حضوری به مراکز مداخله در بحران، بیشترین فراوانی مربوط به اعتیاد (۳۲/۷۲)، تندخویی (۱۹/۸۰)، بهانه گیری بی‌مورد (۱۲/۵۵) و بیکاری (۸/۱۴) بوده است که این نتایج در زمینه اعتیاد با نتایج محققانی همچون عارفی (۳۲)، صابریان و همکاران (۳۵)، معظمی (۳۱)، سالاری فر (۲۷) و حجازی و همکاران (۲۹) همخوانی دارد. در خصوص تأثیر نگرش‌های مردسالارانه در خانواده، متغیر اقتدار و سلطه مرد، ویژگی‌های شخصیتی، باور مالکیت مرد بر زن و متغیرهای جهت‌گیری جنسیتی در اعمال خشونت علیه زنان نیز نتایج حاصله با نتایج تحقیقات سالاری فر (۲۷) همخوانی دارد.

با عنایت به نتایج تحقیق و از آن جایی که خشونت علیه زنان عمدتاً تحت تأثیر ساختارهای فرهنگی و اجتماعی شکل می‌گیرد و در این راه یکی از اصلی‌ترین عوامل بازتولید و تداوم خشونت‌های خانگی جامعه‌پذیری جنسیتی است؛ بنابراین باید با تغییر نگرش‌ها، خرده فرهنگ‌ها، عقاید و باورهای جنسیتی افراد جامعه، در کنار آموزش و توانمندسازی زنان و همچنین بهبود وضعیت ساختاری جامعه را در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، حقوقی و سیاسی موجبات پیشگیری، کنترل

References

1. Talebpour A. Investigating factors affecting domestic violence with an emphasis on spousal abuse case study urban and rural areas of Ardabil province. *Quarterly Journal of Contemporary Sociology Research*. 2016;6:27-49.
2. Hosseini SH, Mohseni RA, Firoz Jaian AA. Sociological explanation of violence against women: an empirical study. *Social Studies and Research in Iran*. 2018;8(2).
3. Mechanic MB. The impact of severe stalking experienced by acutely battered woman. *Journal of violence victim*. 2000(3):443-58.
4. Kirishan SP. Domestic violence and help seeking behaviors among rural woman. *Famcommunity health Apr*. 2001;24(4):28-33.
5. Dinemennann J. Issues Ment health Nurs. Intimate partner abuse among woman diagnosed with depression. 2000;21(5):513-499.
6. Ramdani M, editor Violence against women. conference on social damage; 2009; South Zagros region.
7. Azazi S. sociology of the family with an emphasis on the role, structure and function of the family in the contemporary. Roshangan Publications and Women's Studies. 2012(8).
8. Ritzer G. Sociological theory in the contemporary era. tehran: Scientific Publications; 1998.
9. Viano EC. Violence among intimates, major issues and approaches. *Journal of Marriage and Family*. 1992;2(10):148-57.
10. Al Dosary AH. Health Impact of Domestic Violence against Saudi Women. Cross Sectional Study *International Journal of Health Science*. 2016;10(11):165-73.
11. Song H, Gnawali S, Atteraya M. Factors Associated with Intimate Partner Violence against Married Women in Nepal. *Journal Interpers Violence*. 2015;30(12):1226- 46.
12. Jahani Janaqard M. Domestic violence against women in Iran. *Kanon Yar*. 2019;4:897-909.
13. Ghaseminejad A, Mirzaei E, Ayar A. Studying the relationship between women's lifestyle and violence against them in Al-Shatar city. *Quarterly Journal of Social Development (formerly Human Development)*. 2019;16:181-205.
14. Nouri Z, Sohrabzadeh M. Designing a Model of Factors Affecting Violence against Women. *Journal of Women and Culture*. 2019;12:101-13.
15. Soleimani A, Delpisheh A, Ahmadi AR, Khadami N, Jafarinia B, Sayehmiri K. Investigating the prevalence of violence against pregnant women in Iran: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Urmia College of Nursing and Midwifery*. 2014;13:973-86.
16. Eftikharzade Z. The lived experience of women in early marriag. *Quarterly journal of Social Work*. 2014;1(17):54-76.
17. Sharbatian MH, Tavafi P, Danesh P. Sociological analysis of domestic violence against women and its relationship with the feeling of security at home (case study of women aged 18 - 54 years in the city of Mianeh). *Strategic Researches on Social Issues of Iran*. 2016;16.
18. Derakhshanpour F, Mahbobi H, Keshavarzi S. Prevalence of domestic violence against women in Bandar Abbas. *Journal of Medical Sciences in Gorgan University*. 2013;16.
19. Aghajani N. The Challenge of Feminism with Gender Justice. *Quarterly journal of Women and Family Cultural-Social Council*. 2008.
20. Zamani moghadam M, Hasanvandi S. Qualitative study of domestic violence against housewives in Khorramabad city. *Journal of Women and Society*. 2017;3:145-70.
21. Kelmendi K. Domestic Violence against Women in Kosovo: A Qualitative Study of Women's Experiences. *Journal Interprers Violence*. 2015;30(4):680 -702.
22. Ghazvineh J, Sarokhani B, Shekarbeigi A. Spatial distribution of domestic violence in Kermanshah city. *Journal of Geography and sustainability of autumn environment*. 2018;4:10-5.
23. Slabbert I. Domestic Violence and Poverty: Some Women's Experiences. *Research on Social Work Practice*. 2016;27:223-30
24. Jordan A, Bhandari S. Lived Experiences of South Asian Women Facing Domestic Violence in the United States.

Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work. 2016.

25. BegRezaei P, Zanjani H, Seifollahi S. Domestic violence against women (case study: women referring to the emergency social service center in Eilam province). Iranian Journal of Social Studies. 2018;3:5-32.

26. Ahmadi B, Suleiman Faqi C. The effectiveness of safety training interventions to prevent domestic violence against women. Social Welfare. 2019;40:237-58.

27. Salari Far MR. Domestic violence against women, investigation of causes and treatment. Tehran: Office of Studies and women's research; 2010.

28. Azamzadeh M, Dehghanfard R. Violence against women in Tehran, the relationship between gender socialization, available resources in the family relationship. Women's research. 2006;Spring and summer.

29. Hijazi A, Raufian K, Ziaei H, Zarenejad M. Epidemiology of spousal abuse in women referred to forensic medical centers in Mashhad. Journal of Principles of Mental Health. 2013:27-34.

30. NejadSabzi.P MA. The relationship between family social capital components and domestic violence against women in

Khorramabad city. Review of Iran's Social Issues (Social Sciences Letter) Course. 2010;2:31-53.

31. Moazami s. 1383:1383. Violence in family. Faslname pazhooheshe zanan. 2(2): 39-53.

32. Arefi M. Descriptive study of domestic violence against women in in the city of Urmia Women's Studies. 2003;1(2):101- 19.

33. Atef W YH. Investigating the rate of spousal abuse in students of Azad University of Tankabon. Tankabon: university of Tankabon; 2011.

34. Abbaszadeh M, Saadati M, Kasbogar H. Domestic violence, a threat to mental health (a sociological study of married women in Tabriz. tabriz: Social security studies Course; 2012.

35. Saberian M, Atashnafas E, Haghightat S. Investigating the effective factors in the occurrence of domestic violence and the methods of dealing with it from the point of view of women referring to the health centers of Semnan city. Scientific Journal of Forensic Medicine Course. 2013;10(33):30-4.